

беше с Асен Разцветников, който много често идваше у дома, преди да се разболее тежко и да замине на лечение в Москва. Собствени заслуги вуйчо Николай никога не изтъкваше. Единственият случай, когато ми каза, че се гордее с нещо, беше, че... седи на стола на Яворов в служебния си кабинет – като драматург в Народния театър. Той напълно съзнаваше каква отговорност е поел, наследявайки Яворов на тази длъжност.

Винаги когато минавахме с него по улица „Раковски“ покрай музея на Яворов, той се спираше, вглеждаше се в паметника на поета пред къщата и казваше: „Горкият Пейо! Колкото гениален творец беше, толкова беше и нещастен човек...“ И добавяше: „Сякаш геният му предизвикваше житейската му трагедия.“

Лилиев категорично отхвърляше пред мене твърденията на някои явороведи, че поетът съзнателно театрализирал живота си. Казваше: „Яворов е най-трагичната личност в културния ни живот“. „Страданията му са нечовешки – добавяше. – Той се чувстваше зловещо нещастен, зазидан в ледена стена.“ И докато цитираше първия стих от това най-трагично Яворово стихотворение, светлите му очи помръкнаха и ставаха много тъжни. Сам поет на страданието, сродна душа на Яворов, той съпреживяваше трагедията му на гениален творец и македонски революционер, нямал щастието да загине като Ботев, „в бой за свобода“.

В кореспонденцията между Дебелянов и Лилиев от времето, когато Лилиев е във Франция, често се говори с възторг за Яворов – „неспокойния и неутешения страдалец“ по думите на Дебелянов, който го нарича „мъченик“ и е напълно убеден в неговата невинност в личната му драма. В едно от писмата си до Лилиев Димчо цитира стихотворението „В часа на синята мъгла“, в което Яворов казва: „живот и смърт се разминават всеки час“, и признава, че това стихотворение най-силно го е впечатлило с философската си истинност и дълбочина.

На Яворов принадлежат думи, които често можеха да бъдат чути и от Лилиев – например, че „всяко чувство, ако не и всяка мисъл, е преди всичко една мелодия“. Лилиев спокойно може да се подпише под Яворовата „рецепта“ за поетическо изкуство: „Стихотворението най-често се поражда в душата на поета като една песен без думи, и тогава неговата задача е да търси сюжет, в който би могъл да облече настроението си.“